

TARTU MAAKOHUS

Justiitsministeerium
kodifmaksejouetus@just.ee

Teie 02.02.2016 nr 7-7/1119

Meie 26.02.2016 nr 12-1/16/244

Arvamuse esitamine maksejõuetusõiguse revisjoni lähteülesande projekti kohta

Justiitsminister palus 2. veebruaril 2016. a Tartu Maakohtul esitada 26. veebruariks täiendavaid märkusi ja ettepanekuid maksejõuetusõiguse revisjoni lähteülesande projekti kohta, eelkõige, kas lähteülesande projektis on kajastatud kõik olulised maksejõuetusõiguslikud probleemid, mida tuleks maksejõuetusõiguse revisjoni raames analüüsida. Samuti ootab justiitsminister avaliku konsultatsiooni raames arvamusi selle kohta, kas maksejõuetusõiguse revideerimine välja pakutud ulatuses ja kujul on põhjendatud.

Tartu Maakohtus on seisukohal, et kui revisjon ette võtta, siis ongi sellel mõtet tervikuna, st kõiki (maksejõuetusõiguse) valdkondi ja aspekte hõlmates. Lähteülesande liigituse alusel on võimalik kõik olulised probleemiderühmad läbi analüüsida.

Tartu Maakohtu täiendavad märkused on järgmised:

1. Pankrotiavalduse esitamine

- 1.1. Füüsilise isiku pankrotiavalduse puhul vajab nõuete suuruse alammäär (hetkel 1000 eurot) tõstmist, et suunata isikut ennast leidma väljaspool pankrotimenetlust võimalusi võlgade tasumiseks.
- 1.2. Selleks, et suunata füüsilist isikut varem pankrotiavaldust esitama, võiks kohustustest vabastamise menetluse algatamise siduda juba ette võimalusega, et pankrotiavalduse õigeaegne esitamine oleks aluseks isiku kohustustest vabastamise menetluse alustamata jätmisele (s.t. täiendada taolise sättega praegu kehtiva PankrS § 171 lg 2 loetelu).
- 1.3. Olukorras, kus keegi menetluskulusid (deposiiti) maksma ei nõustu, ei ole pankrotimenetluse algatamata (ajutise halduri nimetamata) jätmise võlausaldajate jaoks lahendus. Kõik sätted peaksid teenima eesmärki, et selgitada välja maksejõuetuse tekkimise põhjused ja esile tuua maksejõuetuse tahtlik põhjustamine. See ei saa olla konkreetse võlausaldaja probleem, kui ta otsustab mitte rahastada pankrotimenetlust. Seega peaks siin olema riigi huvi.
- 1.4. Rõhutada tuleb äriühingu juhtorgani liikmete kohustust kanda pankrotimenetluse kulud, kui nad ei ole esitanud pankrotiavaldust õigel ajal, s.t. siis kui veel oleks vahendeid kulude katteks.

2. Ärikeeld

- 2.1. Ärikeelu kohaldamine pankrotimenetluses tuleks lahti siduda võimalikust karistusõiguslikust vastutusest (Riigikohtu lahendi järgi on hetkel seos olemas). Ka pankrotimenetlus peab olema efektiivne ja omama hoobasid maksejõuetuse põhjustamisele reageerimiseks.
- 2.2. Praktikas on tõusetunud küsimus, kes peaks kandma ärikeelu kohaldamise menetluses menetluskulud. Kohus saab ärikeeldu kohaldamist otsustada omal algatusel, s.t. ärikeelu kohaldamise menetluse algatamiseks ja ärikeelu kohaldamiseks ei ole vajalik kellegi (nt pankrotihaldur, pankrotitoimkonna esimees) avaldus. Kui pankrotihaldur on esitanud kohtule taotluse kohaldada võlgniku juhatuse liikmele ärikeeldu, peab kohus PankrS § 3 lg 3 alusel rakendama uurimispõhimõtet (kuulama ära juhatuse liikme, koguma tõendeid, küsima juhatuse liikmelt seisukohta tõendite osas), mille järel võib kohus leida ka, et juhatuse liikme suhtes ei tule ärikeeldu kohaldada.
3. Halduri nimetamine ja tema töö dokumenteerimine
 - 3.1. On erineva võimekuse ja oskustega haldureid. Kohtul peab olema võimalus töötada usaldusväärse halduriga. Erapooletu organi poolt halduri nimetamine ei pruugi seda tagada. Erapooletu organi poolt halduri määramine (võrdluseks riigi õigusabi määramisega RIS-i vahendusel) toob suure tõenäosusega kaasa vaidlused menetluskulude üle, kuna ei arvestata halduri kaugust võlgnikust/kohtust.
 - 3.2. Kohtunikul võiks olla õigus lubada halduril kuluaruandeid iga kolme kuu takka mitte esitada või määrata muu aruanne esitamise tsükkel.
4. Häälte määramine
 - 4.1. Regulatsioon peaks vähendama võimalusi vaidlustada häälte määramist või nõuda sel alusel otsuste ümbervaatamist.
5. Saneerimismenetlus
 - 5.1. Tuleks vältida selliste regulatsioonide sisseviimist, mis menetlust pikendavad ja suurendavad vajalikku tööhulka (selline oleks nt saneerimiskava esitamise tähtaja pikendamise taotlus).
 - 5.2. Saneerimiskavale esitatavate nõuete juures (p. 15.1.3.) tuleks tähelepanu pöörata sellele, et info oleks kavas esitatud analüüsina, seotuna saneerimiskava kinnitamise otsustamiseks vajalike hinnatavate asjaoludega, mitte raamatupidamisandmete esitamisenä.
 - 5.3. Praeguseni ei ole saneerimisseaduses käsitletud menetluse tagamise abinõusid, mida rakendada nt kava kinnitamisel. Seni toimub see saneerimisnõustajate poolt tehtud ettepanekute alusel, kui viited peaksid saneerimisseaduses siiski olema – eeskätt võlausaldajatele antavate garantiide näol. Minimaalselt piirangute seadmine juhatuse liikmete käsutusõigusele oleks vajalik, et vältida lihtsate võimaluste teket teha tehinguid, mis kuuluksid hiljem tagasivõitmisele.
6. Võlgniku kohustustest vabastamise menetlus
 - 6.1. Sageli esitavad füüsilisest isikust võlgnikud kohtule pankrotiavalduse võlanõustaja töö tulemusel. Võiks kaaluda võimalust, et juhul kui võlgnik ise ei ole võimeline usaldusisiku kohustusi täitma ja teisi sobivaid usaldusisiku kandidaate ei ole, siis võlanõustajad pakuvad ka võlgniku kohustustest vabastamise menetluses usaldusisiku teenust (või, et usaldusisikuks olemine kuulub võlanõustaja tööülesannete hulka).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Liivi Loide

Tartu Maakohtu esimees